

ANIME FILMLARNING O'SMIRLAR RUHIYATIGA SALBIY TA'SIRI

Jumaqulova Shahnoza Jumaqul qizi,

Amaliyotchi psixolog

E-mail: jumaqulovna00@mail.ru

***Annotatsiya.** O'smirlar o'rtasidagi ijtimoiy muammolar zamonaviy texnologiyalar olamida yashaydigan jamiyatda odamlarning shakllanishiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Ijtimoiy muammolar ko'pincha tez sur'atlar bilan bog'liq ommaviy axborot vositalari anime hisoblanadi. Anime filmlar orqali yoshlar ongiga zo'ravonlik, jinsiy aloqa, fantaziya va xurofot elementlari o'smirlar ongiga zarar yetkazishi mumkin. Ko'plab anime tadqiqotlarida animening o'smirlarga salbiy va ijobiy oqibatlarini tadqiq qilingan. Mazkur tadqiqotda anime filmlar orqali o'smirlar orasida zo'ravonlikning salbiy oqibatlarini keltirib chiqish holatlari tadqiq qilingan. Ushbu tezisda zo'ravonlikning har xil turlarini, kimlar ishtirok etishi ehtimoli ko'proq, shuningdek, ularning qanchalik keng tarqalganligi va ruhiy ta'siri o'rganilgan.*

***Abstract.** Social problems among teenagers have a great influence on the formation of people in the society living in the world of modern technologies. Anime is a media that often deals with social issues at a fast pace. Through anime movies, elements of violence, sex, fantasy and superstition can harm the minds of teenagers. Many anime studies have investigated the negative and positive effects of anime on teenagers. In this study, cases of negative consequences of violence among teenagers were investigated through anime films. This thesis examines the different types of violence, who is most likely to be involved, and how prevalent and psychological it is.*

***Kalit so'zlar:** Anime, ijtimoiy buzilish, fenomen, o'smirlilik*

***Key words:** Anime, social disorder, phenomenon, adolescence*

Anime inglizcha "animatsiya" qisqartmasidan olingan bo'lib, yapon tilida uch bo'g'inga qisqartirilgan bo'lib, yapon tilidagi komikslardan olingan animatsiya degan ma'noni anglatadi. Yaponiyada har xil janrlar: sarguzasht, sevgi, sport, drama, tarix, komediya, ilmiy fantastika, fantaziya, sir, tergov, dahshat, jinsiy aloqa, biznes va boshqalar kabi bir qancha janrlari mavjud.

Ko'pchilik bolalar va o'smirlar animeni yoqtirishini aniqlangan. Chunki uning go'zal grafik vizual tasvirlari, hikoya qilishda hazil va zo'ravonlik elementlari yoshlarni o'ziga tez jalb qiladi. Biroq, anime bilan elementlarning ekstremal zo'ravonlik dushmanlik munosabati va xatti-harakatlariga ham hissa qo'shishi mumkin.

Ijobiy oqibatlariga qaramay, anime ham haddan tashqari ko'p tomosha qilinsa, salbiy ta'sir ko'rsatadi bo'ladi sabab o'smirlar uchun bo'lish qaram va o'z diqqatini o'rganishga jamlay olmaydi, shuningdek, zo'ravonlik elementlari natijasida munosabat va xatti-harakatlarga zarar etkazishi mumkin tasvirlangan

Ba'zi anime filmlaridagi zo'ravonlik va shavqatsizlik sahnalari, o'smirlarda agressiyani kuchaytirish, psixologik immunitetni pasayishi va asabiylik holatlarida o'zlarini boshqara olmaslik, g'azabini tashqariga chiqarish, yani atrofga o'zidagi emotsional holatini namoyon qilishiga sababchi bo'ladi.

Bunday filmlarni uzoq tomosha qilish, ularda tajovuzkor xarakter shakllanishiga yoki stressga chidamsizlikni keltirib chiqaradi.

Shunga etibor berish kerakki, ayrim anime filmlari, o'lim, ruhiy tushkunlik, yolg'izlik kabi mavzularga bag'ishlangan bo'lib, ular o'smirlarda depressiya holatlarida uzoq qolib ketish, apatiya holatlari undan keyin suitsid kabi yopishqoq fikrlarni keltirib chiqarishi va mavjud ruhiy salomatlik muammolarini kuchaytirishi mumkin.

Ayniqsa, anime filmlaridagi ideallashtirilgan personajlar (Anime filmlarida ba'zan ideallashtirilgan jismoniy xususiyatlarga ega personajlar tasvirlanadi) haqiqiy bo'lmagan go'zallik standartlarini yaratishi va o'smirlarda o'zini past baholashi, ham tashqi ko'rinishdan ham ichki holatidan o'zidan qoniqmaslik va norozilikka olib keladi.

Agar o'smir anime filmlari olamiga haddan tashqari sho'ng'ib ketsa, real hayotga qiziqishni yo'qotsa, bu ijtimoiy "izolyatsiyaga", jismoniy faolligini sustlashiga shuningdek jamiyatda bilan bo'lgan munosabatlardagi muammolarga olib kelishi mumkin.

Shuni ta'kidlash kerakki, barcha anime filmlarida keltirib o'tilgan salbiy jihatlari mavjud emas va ularning aksariyati xavfsiz va qiziqarli bo'lishi mumkin, ya'ni o'smirning ruhiyatiga ta'siri individual bo'lib, uning shaxsiy xususiyatlari va holatiga bog'liq bo'ladi.

Ota-onalar va o'qituvchilar o'smirlar o'zaro aloqada bo'lgan tarkibni kuzatish va ular bilan uning mazmuni va potensial ta'sirini muhokama qilishda muhim rol o'ynaydi.

Anime filmlariga qiziqishi haddan ortgan o'smirlar bilan ochiq muloqotni olib borish kerak. Yani, nega bu filmlar uni qiziqishiga sababchi bo'layotgani, qanday kayfiyatda bo'lganida ko'proq ko'rgisi kelishini va boshqa shu mavzudagi qiziqishlari va taassurotlarini muhokama qilish muhimdir.

Birdaniga cheklov qo'yilganida, o'smirlar tabiatan bu cheklovlarga qarshi chiqish tabiatiga ega. Shuning uchun, filmlarni ko'rish uchun vaqt chegaralarini o'rnatish kerak.

Yana ham nazoratni tartibga solish uchun aynan qaysi janrdagi animelarini ko'rish yoki ko'rmaslik kerakligini tushuntirilib, yoshiga qarab tanlash kerak bo'ladi.

Iloji bo'lsa, o'smir bilan kattalar u ko'rayotgan anime filmlarni malus seriyalarini birga tomosha qilishlari kerak vaqt topib, shu orada filmdagi holatlarga qarab, qanchalik insonga salbiy ijobiy tomonlarini tushuntirib ketiladi shunda.

Bunday birgalikdagi filmni kuzatish, filmni birgalikda muhokama qilish, o'smirning shu paytgacha berolmagan ichki savollariga javob topa olishiga kattalar tomonidan hamda undagi va hissiy vaziyatlar yoki o'smir anime filmlari orqali javob topayotgan u uchun murakkab bo'lgan mavzular bilan bog'liq ba'zi jihatlarni aniqlashtirish imkonini beradi.

O'smirni turli xil qiziqishlarni rag'batlantirish kerak. Anime filmlaridan

tashqari, o'smirni boshqa qiziqish va sevimli mashg'ulotlariga intilishga undash kerak.

Bu kitob o'qish, biron sport turi bilan shug'ullanish, ijodiy faoliyat bilan shug'ullanish yoki do'stlari bilan vaqt o'tkazishni o'z ichiga olishi mumkin. O'smirni qiziqishlariga qarab band qila olish, anime filmlariga o'hshagan keraksiz vaqtni besamar ketqizadigan "o'yin kulgilarga" berilib ketishdan saqlaydi.

O'smirlar uchun mediasavodxonlik bo'yicha ta'limni kuchaytirish kerak. Bu talim, turli xil ommaviy axborot vositalari, jumladan, anime filmlari va shunga o'hshash yoshiga, madaniyatimiz va mentalitetimizga to'g'ri knlmaydigan sahnalarga guvoh bo'lishganida, ularda o'zlarining shaxsiy tanqidiy fikrlashlari va tahliliy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Reklama, axborotni manipulyatsiya qilish va ommaviy axborot vositalarining ta'siri haqida gapirish o'smirga, u kuzatayotgan kontentni qanday ongli idrok etishi va tahlil qilishni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Ko'rayotgan filmlarda, ijobiy va ilhomlantiruvchi jihatlarni qidirish kerak. Chunki ijobiy va ilhomlantiruvchi voqealarni o'z ichiga olgan anime filmlari ham mavjud.

Shuni yodda tutish kerakki, har bir o'smir noyobdir va samarali choralar ularning ehtiyojlari va shaxsiyatiga qarab farq qilishi mumkin. O'smirlarni doimiy kuzatib borish, ularning rivojlanishiga yordam berish va ruhiy farovonligini ta'minlash uchun yaqinlari bilan ochiq muloqotni yo'lga qo'yish kerak.

Biz kattalar bolalarni bo'sh vaqtlarini mazmunli ta'minlab, yurtimizda yaratilayotgan keng imkoniyatlar aynan biz va bizning farzadlarimiz uchun ekanligini ongli ravishda xis qilib, undan to'laqonli foylanish orqali farzandlarimizni, ularni kelajagini, ma'naviyatimiz, madaniyatimiz va dinimizni saqlab qolish mas'uliyati xar birimizni gardanimizda ekanligini unutmaslik kerak.

Ko'pgina tadqiqotlar haddan tashqari ko'rilganda animega salbiy ta'sir ko'rsatishini aniqladi, aksincha, tadqiqotlar ham anime ba'zi jihatlarda ijobiy ta'sir ko'rsatishini aniqlagan.

REFERENCES

- [1] Harian Metro, 2015. "Statistical Moral Remaja Kita", <https://www.hmetro.com.my/node/36116>, Accessed 20 May 2016.
- [2] Tamuri Ab Halim & Zarin Ismail, 2005. "Hubungan media massa dengan alihan nilai akhlak dan pandangan pendidikan Islam", Kod pandangan GG003/2003. Faculty of Education, Universiti Kebangsaan Malaysia.
- [3] Novianti N., 2007. Dampak Drama, Anime, dan Musik Jepang terhadap Minat Belajar Bahasa Jepang. *Lingua Cultura*, 1 (2), pp. 151-156.
- [4] Hernita Noviarina, 2014. "Pengaruh Menonton Anime Terhadap Perilaku", https://www.academia.edu/6496305/Pengaruh_anime_terhadap_perilaku. Accessed 5 April 2016
- [5] Sameen ahsan 2014. "Watching Anime Can Help Develop Child Psychology in Moral and Social Aspects", https://www.academia.edu/12134874/Watching_Anime_Can_Help
- [6] Eng, L, 2001. The Politics of Otaku, <http://www.cjas.org/~leng/otakup.htm>
- [7] Gaylican, JD, 2013 "Discrimination of Otaku culture in Japan and in the Philippines" <https://janediannegaylican.blogspot.com/2013/04/research-paper-discrimination-of-otaku.html>